

Beszámoló

ICOM Kyoto 2019 – 25th ICOM General Conference

A múzeumi szakmai közösség egyik legnagyobb és legfontosabb konferenciájára, a 2019-ben Kyotóban megrendezésre kerülő 25th ICOM General Conference változatos programjaira szép számú magyar delegáció tudott kiutazni.

Az esemény legnagyobb horderejű tétje egy leendő új múzeumi definíció megvitatása volt. A Museum Definiton, Prospects and Potentials elnevezésű szervezet benyújtott egy több pontos javaslatot, melyet Kyotóban a teljes múzeumi szakma elé tártak és vitára bocsátottak. Megnyugtató egyetértés és konszenzus híján a definíció megszavazását elnapolták. E korszakalkotó és valóban hangsúlyos vitasorozat különböző fórumain magyar szakemberek is felléptek.

Varga Benedek, az ICOM Magyarország elnöke az egyes nemzetek ICOM vezetőit tömörítő megbeszélésről úgy számolt be, mint az elmúlt évtizedek legfigyelemreméltóbb tanácskozásainak egyikéről. A több órás vitán érdekfeszítő véleménykülönbségek és gyümölcsöző dialógusok zajlottak le. Az új múzeumi definíciós-kísérlet kritikai hanggal illető szakemberek minden fenntartásuk ellenére elismerték, hogy az újonnan felállt, Museum Definiton, Prospects and Potentials elnevezésű szervezet kiváló munkát végzett, és új meghatározásukban a 21. század kihívásait jól megragadva igyekeztek vitaképes pontokat és változásokat eszközölni.

E meghatározó párbeszéd utolsó állomásaként, a konferencia záró napján az ICOM Magyarország szavazati jogú képviselői, Varga Benedek, Kalla Zsuzsa, Cseri Miklós és Sári Zsolt részt vettek a maratoni hosszúságú, érdemi vitát hozó rendkívüli közgyűlésen is, amelyen végül nagy többséggel elhalasztották a döntést a definíció megszavazásáról.

A több tucat főből álló magyar delegáció a számos nemzetközi alszervezet különböző tematikájú tudományos ülészakán szintén szép számmal képviseltette magát.

Sári Zsolt a múzeumok és emberi jogok (Museums and Human Rights) szekcióban tartott előadást, We are more! címmel. Előadásában a Szabadtéri Néprajzi Múzeum példáival mutatta be, hogyan lehet az egyes kisebbségi csoportokat aktívan bevonni a múzeumi munka különböző fázisaiba, hogyan lehet elősegíteni a gyűjteményi reprezentációjukat, illetve milyen kiállítási narratívákkal lehet bemutatni őket a többségi társadalom tagjainak. Az

előadásokat követően Sári Zsolt is részt vett a szekciót záró kerekasztalbeszélgetésen, ahol több magyarországi példával tudta illusztrálni az emberi jogok megjelenésének lehetőségeit és nehézségeit.

Simonovics Ildikó az ICOM Costume Committee konferenciáján vett részt. A viseletekkel foglalkozó Múzeumok és Gyűjtemények Nemzetközi Bizottsága által rendezett találkozó és szimpózium ez évi témája A ruha mint kulturális csomópont: A hagyomány jövője volt. Simonovics Ildikó előadására „The Politics of Fashion: fashion and national identity through costumes of the Hungarian National Museum” címmel került sor. A téma apropóját az elmúlt két év tudatos és véletlenszerű gyűjtemény gyarapodása szolgálta, amelynek túlnyomó többségét ajándékba érkezett férfi és női díszmagyarok, illetve pályázat útján vásárolt, a magyar népi hagyományok által inspirált kortárs ruhák adták. Ez utóbbiak a Gombold újra! Divat a magyar című öltözképzési pályázat kollektívái közül kerültek ki. Az előadásban Simonovics azt mutatta be, hogyan szolgált hazánk történelme folyamán a „magyar” ruha – lett legyen történelmi vagy népi inspirációjú – elsősorban az aktuál politikai ideológia és elköteleződés reprezentációjaként, valamint hogyan játszott szerepet a nemzeti identitás és nemzettudat képzésében.

Az ICOM konferencia plenáris ülései mellett Jékely Zsombor az ICOM-ICDAD konferenciáján vett részt. Iparművészeti és Design Múzeumok és Gyűjtemények Nemzetközi Bizottsága a keleti és nyugati iparművészeti tárgyak kölcsönhatásáról, illetve a hagyományos iparművészeti tárgyak modern kontextusban történő kiállításáról rendezett konferenciát. Jékely Zsombor előadásának témája az ún. Fonthill-váza budapesti rajza volt. Ez az akvarell a Gaignières-Fonthill váza néven ismert nagy jelentőségű tárgy hiteles rajzi másolata, 1713-ból. Magát a vázát a szakirodalom úgy tartja számon, mint az első biztosan dokumentált, Európába került kínai porcelán vázát. Tévesen Nagy Lajos magyar király udvarához szokták kötni a tárgyat – valójában az egykor a foglalatán lévő címerek a nápolyi Anjou uralkodókra utalnak. A foglalatot feltehetően II. Johanna nápolyi királynő (1414-1435) készítette. A budapesti akvarellmásolat Baron Jérôme Pichon tulajdonában volt, halála után 1897-ben került aukcióra Párizsban, ahol Radisics Jenő kezdeményezésére az Iparművészet Múzeum megvásárolta.

Bebes Árpád témája a 'Plaza' museum elmélet felvetéseire irányuló kvantitatív kutatás eredményeinek bemutatása és az ebből leszűrt konklúzió volt. A kutatás során azt a kérdést tette fel, hogy a múzeumokba látogatók milyen attrakciókat figyelnek meg, milyen preferenciákkal rendelkeznek, és ezt a jelenséget a múzeumok (különösen a kisebb regionális múzeumok) milyen módon tudják felhasználni a jövőben. Kutatása igazolta azt a tényt, hogy a múzeumnak nem egyfajta új szórakoztatóközponttá kell válnia, hanem hogy a műtárgyak

jelentőségét kiemelve kapcsolja be a helyi közösségeket a múzeum életébe. A kutatás felfedte, hogy a látogatók továbbra is a műkincseket tartják fontosnak és látogatásuk célja is egybeesik ezzel az eredeti múzeumi funkcióval, míg a digitális attrakciók az ideológiák és a szórakoztatás csak segédszerepet töltenek be. A múzeumi közönség jelentős része érdektelen a fontosnak tulajdonított multimédiás, interaktív, oktató jellegű látványelemekre, és megelégszik a pusztá báméskodással. Ez azonban nem hátrány, hanem egy kihasználható előny, amelyet erősíteni kell a jövőben, hiszen az egyediség az egyik kulcsfontosságú pillére a múzeumoknak.

Az előadás a kongresszus általános tematikáján keresztül kapcsolódott a CIDOC konferenciához, és rendkívül sikeres szakmai vitákat sikerült lefolytatni általa. Egy ilyen beszélgetés eredményeképp Dr. Eng. Kozaburo Hachimura elkérte a poszter anyagát, hogy a National Museum of Ethnology, Osaka egy bizottságában is bemutathassa a kutatási eredményeket.

Kalla Zsuzsa és Kaszap-Asztalos Emese a Petőfi Irodalmi Múzeum munkatársaiként legfőbb küldetésének alszervezetük, az ICLCM berkeiben való aktív részvételt tekintették. Az irodalmi emlékházakat tömörítő alosztály Kyotóban tartotta tisztújítását, ahol új elnököt és új bizottsági tagokat választottunk. A csapatépítés jegyében közösen látogattak el Ujiba, ahol a Genji Múzeumban hallgattak előadást az intézmény világszinten is speciális (egy műalkotás köré épülő) kiállítási-stratégiájáról. Mind a formális, mind az informális ICLCM-találkozók megerősítették, szorosabbá fűzték a leendő együttműködéseket, barátságokat, és több projekt ötletét felvetették. Fontosnak tartották meglátogatni a konferenciához kapcsolódó iparági vásárt, ahol az új kiállítási technológiák (világítási technikák, vitrinek), illetve a legújabb IT megoldások voltak meghatározók.

A konferencia élénk szakmai hatásainak egyik legfontosabbika egy régiós konferencia ötlete. Az ICOM Magyarország fontosnak találja, hogy a fent említett múzeumi definíciós vitához lokális szinten is határozottan hozzászóljon. Elengedhetetlen, hogy az erősödő Közép-Európa – a visegrádi országok közös tradícióit figyelembe véve – hangját hallassa e valóban korszakalkotó, a múzeumi jövőt alapvetően meghatározó koncepcióban. Egy gyümölcsöző tudományos konferencia megszervezése nélkülözhetetlennek mutatkozik e konzultációhoz, melyen az új definíciót megfogalmazók, azzal markánsan egyetértők, valamint azt kritikával illetők véleményét egyszerre veszik figyelembe és ütköztetik. Az ICOM Magyarország épp ezért Ausztria, Szlovákia, Csehország, Horvátország, Lengyelország és Szerbia mellett

Észtország és Svédország ICOM vezetőit, valamint múzeumi kollégáit tervezi meghívni egy ülésre. A kytói vita így Budapesten folytatódhatna, a támogató és ellenkező hozzáállások közép-európai nyugvópontra kerülhetnek.

Kaszap-Asztalos Emese

Titkár

Magyar Nemzeti Bizottság
ICOM
1014 Budapest,
Szent György tér 2.
Pl. 4. Ép. 1250
Adószám: 10710191-1-21

Budapest, 2019. december 17.

